

MUSIKKAVSPILLING OG TEKNISKE LØSNINGER

Når vi skal sette i verk individualiserte musikktiltak er det viktig å ha tilgang til den musikken og det avspillingsutstyret som trengs. Det finnes ulike løsninger som har sine fordeler og ulemper.

Dersom avdelingen har trådløst nett, vil trolig det enkleste være kombinasjon av strømmetjeneste (Spotify eller ev. Tidal), musikkspiller (iPod, iPad, e.l.) og mobile eller stasjonære høyttalere (Bluetooth eller Sonos), men det finnes også andre løsninger.

Her følger en orientering om noen av mulighetene som finnes for musikkbibliotek, avspillingsmedier og høyttalere.

Musikkbibliotek

Strømmetjenester, for eksempel Spotify, er enkelt i bruk og gir nærmest ubegrenset tilgang til all slags musikk. Utfordringen kan være å orientere seg i det enorme tilfanget av musikkstykker i mange ulike versjoner.

Kjøp av musikk på nett, f.eks. via I-tunes eller Google Play Music er en mulighet, men da må man vite hva man er ute etter og kjøpe spesifikke sanger/musikkstykker eller album. Har man behov for et musikkbibliotek med gode valgmuligheter, vil prisen fort overstige det man betaler for en strømmetjeneste. Under kartlegging av individuelle musikkpreferanser vil man trolig uansett ha behov for tilgang til strømmetjeneste som et supplement for å finne ut hvilken musikk man trenger å skaffe til de ulike brukerne.

CD-er er fortsatt i bruk flere steder, men er på vei ut. Fordelen er at mange synes dette er enkelt å betjene. Brukerne/beboerne har kanskje også egne CD-er i privat eie og mange pårørende eller andre støttespillere deler gjerne av sine CD-samlinger. Utfordringen er at det krever mye arbeid å systematisere CD-biblioteket og legge det inn på data dersom man skal kunne brenne individuelt tilpassede CD-er. CD-er har også en tendens til å «forsvinne» eller skades under bruk dersom man ikke har veldig gode rutiner for oppbevaring og håndtering.

Avspillingsmedium

Nettbrett, iPod, smarttelefon:

Mange sykehjem har investert i **iPad**-er, som kan brukes til flere formål, og bruker også disse til avspilling av musikk. Fordelen er at størrelsen på skjermen gjør den lettere å betjene og orientere seg i. Ulempen er at den er stor og ikke kan puttes i en lomme, som **iPod** eller **smarttelefon** som når det gjelder musikkavspilling gir de samme mulighetene.

En del ansatte bruker private smart-telefoner for å kunne spille musikk for sine brukere. Det er forståelig for å kunne komme i gang, men ingen varig løsning. Det er en viss fare for distraksjon når den private telefonen brukes som arbeidsredskap. En arbeidsplass bør dessuten prioritere å holde de arbeidsverktøyene som trengs for å gjennomføre miljøbehandlingen. En iPod har samme funksjonalitet når det gjelder musikkavspilling og koster langt mindre enn en iPad og kan derfor være et aktuelt alternativ.

CD-spillere er fortsatt i bruk, og mange synes dette er enkelt å betjene. Det forutsetter at man har god tilgang til relevante CD-er og at noen har kapasitet til å brenne nye individuelt tilpassede CD-er hver gang det er behov for endringer i «musikk-dosen». Flere sykehjem som har arbeidet systematisk med MMB over tid har greid dette, men de fleste av disse har etter hvert gått over til andre løsninger (f.eks. Lillehammer helsehus).

Minnepinner er i bruk enkelte steder, bl.a. Blidensol sykehjem i Stavanger. Det forutsetter at man allerede i utgangspunktet har tilgang til et musikkbibliotek (ikke strømmetjeneste), for eksempel digitaliserte CD-er eller musikk kjøpt i I-tunes el.l. Minnepinnene er enkle å bruke, men i likhet med CD-er er de langt mindre fleksible enn strømmetjenestenes spillelister, og ved behov for å endre noe på innholdet, må nye musikkstykker legges inn fra det digitale musikkbiblioteket.

Høytalere

CD-spillere har oftest innebygde høytalere, og en del nyere CD-spillere har dessuten mulighet for tilkobling av andre enheter både med ledning via AUX-inngang, minne-pinne via USB-inngang, og trådløst via Bluetooth, dersom man ønsker mulighet for avspilling fra ulike medier.

DAB-radio har også ofte mulighet for Bluetooth-tilkobling av andre enheter, og ev. AUX og/eller USB-inngang.

Bluetooth-høytalere kan fås i alle prisklasser og størrelser som kan dekke ulike behov. Noen er så små at de kan puttes i lommen, men kan likevel ha helt grei lyd, noe som er praktisk hvis man for eksempel skal bruke musikk under stell eller i forbindelse med forflytning. En del modeller har mulighet for tilkobling både trådløst og via kabel (minijack), noe som kan være praktisk hvis man iblant sliter for å få den trådløse funksjonen til å fungere. Noen har også USB-inngang, dersom man vil bruke minnepinne.

Dersom høytalerne skal være stasjonære er det trolig en fordel at de ikke er for små, både pga. lyd kvaliteten og for at de ikke skal bli flyttet på eller tatt med av brukere eller andre. Det kan også vurderes å feste eller plassere høytalerne høyt, med veggfeste eller på hylle.

Hodetelefoner kan brukes som et supplement til CD-spiller eller Bluetooth-høytaler. Velg robust design med god lydgjengivelse og gjerne mulighet for både ledning og Bluetooth for mest mulig fleksibel bruk. Velg en type der ledningen har tilkobling i begge ender, slik at den bare nappes ut og ikke skades dersom noen river i hodetelefonene.

Sonos høytaler-system er utviklet for hjemmemarkedet, men brukes av en del sykehjem, bl.a. Lillehammer helsehus. Systemet gir mulighet for fleksibel avspilling med god lyd kvalitet fra strømmetjenester eller digitalt musikkbibliotek på flere rom samtidig, styrt via en enkel applikasjon.

Vær oppmerksom på at de kommunale trådløse nettverkene ofte har innebygde brannmurer som vanskeliggjør kommunikasjonen i Sonos-systemet. Ta derfor kontakt med IT-avdelingen før dere ev. bestiller Sonos-høytalere og forsikre dere om at IT-ansvarlig er villig til å finne en løsning som sikrer at Sonos-systemet kan fungere slik det skal. Det kan være lurt å starte med et forsøk på noen få rom før man bestiller til en hel avdeling eller et helt sykehjem.

SPOTIFY

Stadig flere sykehjem velger å bruke strømmetjeneste, særlig Spotify, og opplever det som praktisk, fleksibelt og rimelig. I det videre har vi derfor valgt å prioritere beskrivelse av hvordan man kan komme i gang med bruk av Spotify.

Opprette bruker og tegne abonnement

For å kunne bruke strømmetjenesten Spotify må man laste ned programvaren (på data-maskin eller Mac), eller Spotify-appen (fra App Store eller Google Play) på iPod, smarttelefon eller nettbrett.

Det finnes en gratisversjon som kan fungere mens man orienterer seg i musikken og lager spillelister, men denne inneholder reklame-avbrudd og er derfor uegnet i forbindelse med musikk-kartlegging og avspilling for brukere. Man må derfor opprette en bruker-konto knyttet til en epost-adresse og opprette et Premium-abonnement.

Betalingskort

Det er lagt opp til at dette gjøres ved bruk av betalingskort. Dersom man har mulighet for dette er det lett å følge instruksjonene fra Spotify, og man får også en 30 dagers gratis prøveperiode innledningsvis når man legger inn betalingskortet.

«Gavekort»

Dersom avdelingen ikke disponerer eget betalingskort eller en ansatt har mulighet for å forskuttere og få refundert utgiften, kan det kjøpes «gavekort» som kan aktivere abonnementet. Dette kan være litt kronglete å finne ut av. Vi har derfor laget en egen «prosedyre» for dette (se under).

Spotify-«gavekortene» finnes pr 01.06.2019 i følgende prisklasser: kr 110, kr 330 og kr 660.

Abonnementstyper

Vanlig Premium-abonnement (koster pr. 01.06.2019 kr 109 pr måned):

Kan kun brukes av én bruker om gangen på flere ulike enheter (for eksempel smart-telefon, nettbrett og datamaskin).

Familie-abonnement, også Premium (koster pr. 01.06.2019 kr 169 pr måned):

Kan brukes av inntil 6 ulike brukere samtidig (trenger ikke å være i faktisk familie med hverandre). Flere institusjoner har valgt en slik løsning, bl.a. Trondhjems hospital (ref. Helene Jøssund).

Familieabonnement sies å være enklere og mer fleksibelt i bruk enn bedriftsabonnement. Institusjonen kan ha ett eller flere familieabonnement med inntil seks brukere på hvert. En avdeling, gruppe eller beboer kan dermed ha sin egen bruker, med egen innlogging, og mulighet for å opprette mange ulike spillelister.

Prosedyre for aktivering av Spotify-gavekort til Premium-abonnement

Hvis du ikke allerede har en Spotify-bruker må du først opprette denne (se over).

- Kjøp Spotify-gavekort, f.eks. i en matvareforretning. Pass på at kortet blir aktivert av betjeningen i kassa når du betaler det.
- Åpne nettleseren på enheten din og fyll inn adressen <https://www.spotify.com/no/redeem> (eller alternativt søk opp Spotify gift card i hjelpefunksjonen i Spotify og følg lenke derfra)
- Skrap vekk sølvbelegget over pin-koden på baksiden av Spotify-gavekortet. Fyll pin-koden inn i feltet «Enter your premium code» og trykk grønn knapp (Enter code).

Da skal det forhåpentligvis fungere ☺

OVERSIKT OVER ULIKE KOMBINASJONER AV TEKNISKE LØSNINGER

De ulike løsningene på musikkbibliotek, avspillingsmedium og høyttalere kan kombineres på ulike måter. Dette er forsøkt vist skjematisk under. Det tas forbehold om at skjemaet er svært forenklet og kan være ufullstendig.

Musikkbibliotek	Avspillingsmedium		Høyttaler	Fordeler	Ulemper
Strømmetjeneste (f.eks. Spotify)	Smart-telefon, iPod, nettbrett, datamaskin		Bluetooth-høyttaler Sonos Head-set	Fleksibelt, enkelt	
Musikk kjøpt på nett (f.eks. I-tunes, Google Music Play)					
CD-er	Datamaskin	Minnepinne	Bluetooth/USB-høyttaler		Lite fleksibelt
	Datamaskin	iPod	Bluetooth-høyttaler Head-set		Lite fleksibelt
	Datamaskin		Sonos		
	CD-spiller		Innebygd høyttaler, Head-set	Velkjent	Lite fleksibelt